

Nr 306.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till beräkning av inkomsterna å riksstaten för budgetåret 1946/47, m. m.; given Stockholms slott den 24 maj 1946.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 24 maj 1946.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler fråga om beräkningen av statsverkets inkomster för budgetåret 1946/47 m. m. och anför därvid följande.

I årets statsverksproposition framlades icke något definitivt förslag i fråga om beräkningen av statsverkets inkomster för nästa budgetår. Sedan riksräkenskapsverket numera avgivit förnyad beräkning av intäkterna och förutsättningarna för utformningen av statsbudgeten för nästa år jämväl i övrigt klarlagts, bör för riksdagen framläggas förslag om den slutliga utformningen av riksstatens inkomstsida. Jag torde därvid till en början få lämna en översikt över de förändringar å driftbudgetens utgiftssida, som efter framläggandet av statsverkspropositionen förordats eller beslutats.

Förändringar av utgifterna.

I det i statsverkspropositionen framlagda förslaget till riksstat för budgetåret 1946/47 upptogos utgifter å sammanlagt 3 258 miljoner kronor. Härav föllo 2 776 miljoner kronor på egentliga statsutgifter och 482 miljoner kronor på utgifter för statens kapitalfonder. Av sistnämnda summa avsåg ett belopp av 75 miljoner kronor ett beräknat anslag för avsättning till fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster.

I särskilda propositioner har Kungl. Maj:t framlagt förslag till ett flertal ändringar beträffande driftbudgetens utgiftssida.

De viktigaste ändringsförslagen avse femte och nionde huvudtitlarna samt huvudtiteln avskrivning av nya kapitalinvesteringar. För försvarshuvudtiteln motvägas anslagshöjningar under ett stort antal anslag av vissa anslagssänkningar, däribland en minskning med 20 miljoner kronor för kostnaderna för beredskapens avveckling, varefter huvudtiteln redovisar en nettominskning med 1,1 miljoner kronor. — Femte huvudtiteln visar en ökning med 35 miljoner kronor. Härav faller ett belopp av 15 miljoner kronor på ett anslag till kostnader för överflyttning av arbetskraft. Den återstående utgiftsökningen fördelar sig på ett stort antal anslag under huvudtiteln. — Sjätte huvudtiteln företer en ökning med 2 miljoner kronor, föranledd av ökad medelsanvisning till bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp. — Sjunde huvudtiteln uppvisar en ökning av 2,6 miljoner kronor, varav huvuddelen faller på utgifter i anledning av folkbokföringsreformen. — Åttonde huvudtitelns slutsumma har ökat med över 10 miljoner kronor. Härav utgör större delen en utgiftsstegring för universiteten, den medicinska undervisningen m. fl. vetenskapliga ändamål. — Nionde huvudtiteln företer en ökning med över 38 miljoner kronor. Härav faller icke mindre än 34 miljoner kronor å anslagen till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område och till kostnader i samband med Svenska spannmålsaktiebolagets verksamhet. — Folkhushållningsdepartementets huvudtitel utvisar en ökning å nära 5 miljoner kronor, som huvudsakligen fördelar sig å anslagen till omkostnader för lagring m. m. av gengaskol och till tillverkning av syntetiskt gummi. — Under pensionshuvudtiteln föreligger en utgiftsstegring å 3,3 miljoner kronor, hänförlig till de på riksstaten fallande kostnaderna för omreglering av vissa familjepensioner. — Riksgäldsfondens stat kommer enligt uppgifter, som av riksgäldskontoret överlämnats till riksdagens statsutskott, att belastas med ytterligare 6 miljoner kronor och föranleda en utgiftsökning å denna huvudtitel med samma belopp. — Under huvudtiteln avskrivning av nya kapitalinvesteringar, vilken i statsverkspropositionen beräknades till 97,3 miljoner kronor, äro ett flertal ändringar påkallade av under riksdagssessionen framlagda förslag om nya kapitalinvesteringar. Ändringarna medföra en höjning av anslagssumman med 40 miljoner kronor, varav 25 miljoner kronor falla på de nya statliga tertiärlånen. — Under huvudtiteln avskrivning av oreglerade kapital-

medelsförluster har utöver statsverkspropositionens förslag för avskrivning å anläggningskapital för Norrbottens järnverk äskats 12 miljoner kronor. Beträffande det i statsverkspropositionen beräknade anslaget för avsättning till fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster har definitivt äskande ännu icke framlagts.

Beträffande Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen och i särskilda propositioner framlagda anslagsäskanden har riksdagen i ett flertal fall redan fattat beslut. Anslagsgranskningen har icke medfört någon större förändring av siffrorna, om man bortser från ovannämnda höjning av bidragsanslaget till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp under sjätte huvudtiteln.

Den totala nettoökning i förhållande till statsverkspropositionen, med vilken man nu har att räkna, uppgår sammanlagt till 155 miljoner kronor.

Ny beräkning av vissa inkomsttitlar m. m.

Riksräkenskapsverkets förslag till ny beräkning. I statsverkspropositionen utvisade driftbudgetens inkomstsida en summa av 3 257 miljoner kronor, varav 2 937 miljoner kronor hänförde sig till egentliga statsinkomster och 320 miljoner kronor till inkomster av statens kapitalfonder.

Med hänsyn till den beslutade omläggningen av uppbördsförfarandet från och med den 1 januari 1947 beräknades i statsverkspropositionen de hittills för de direkta skatterna uppförda olika inkomsttitlarna endast med de belopp som enligt nuvarande skattesystem kunna väntas inflyta under förra hälften av budgetåret. Sålunda upptogs titeln inkomst- och förmögenhetsskatt till 400 miljoner kronor, värnskatt till 30 miljoner kronor samt särskild skatt å förmögenhet till 20 miljoner kronor. Den mot nämnda inkomsttitlar svarande, för senare budgethalvåret beräknade inkomstposten för preliminär skatt uppfördes med 500 miljoner kronor. Krigskonjunkturskatten beräknades till 100 miljoner kronor och stämpelmedlen till 90 miljoner kronor. I automobilskattemedel beräknades inflyta 180 miljoner kronor. Tullar och acciser upptogs till sammanlagt 1 424 miljoner kronor, varav tullmedlen beräknades giva 150 miljoner kronor, allmän omsättningsskatt 360 miljoner kronor, varuskaft 75 miljoner kronor, skatt å kaffe 32 miljoner kronor, tobaksskatt 300 miljoner kronor och skatter på alkoholhaltiga drycker sammanlagt 429 miljoner kronor.

Inkomsterna från statens affärsverksfonder beräknades i statsverkspropositionen till sammanlagt 180 miljoner kronor, varav för postverket 25 miljoner kronor, för telegrafverket 45 miljoner kronor, för statens järnvägar 40 miljoner kronor, för statens vattenfallsverk 45 miljoner kronor och för domänverket 25 miljoner kronor.

I skrivelse den 30 april 1946 har riksräkenskapsverket jämlikt gällande instruktion avlämnat förslag till förnyad beräkning av statsverkets inkomster under de större inkomsttitlarna för budgetåret 1946/47. Beträffande sättet för beräkningens verkställande har verket i likhet med tidigare år från vederbö-

rande myndigheter införskaffat nya uppgifter rörande de större inkomstittlarna samt vissa andra speciellt konjunkturkänsliga inkomstittlar.

Beträffande inkomst- och förmögenhetsskatten samt de övriga skatter ävensom folkpensionsavgifterna, vilka grunda sig på årets taxering, har riksräkenskapsverket icke i detta sammanhang framlagt förslag till revision av de tidigare beräkningen, emedan underlag för en översyn ännu ej föreligger. Verket har dock gått i författning om införskaffande från taxeringsmyndigheterna av erforderligt material för bedömning av utfallet av pågående taxering. Resultaten av taxeringsundersökningen torde, så snart de bliva tillgängliga, få meddelas vederbörande riksdagsutskott.

De justeringar av den i statsverkspropositionen förordade uppskattningen av intäkterna under de olika inkomstittlarna, som av riksräkenskapsverket och vederbörande myndigheter ifrågasatts, framgå av det följande.

S t ä m p e l m e d e l, som i statsverkspropositionen beräknades till 90 miljoner kronor, förutses för innevarande budgetår inflyta med 110 miljoner kronor, vilket innebär en betydande ökning i förhållande till föregående budgetår. För budgetåret 1946/47 har generalpoststyrelsen beräknat inkomsten av stämpelmedel till 98 miljoner kronor, medan riksräkenskapsverket för sin del förordat, att inkomsten upptages till i avrundat tal 100 miljoner kronor.

A u t o m o b i l s k a t t e m e d e l. Enligt statsverkspropositionen beräknas fordonskatten inflyta med 60 miljoner kronor och bensinskatten med 120 miljoner kronor. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har — under framhållande av de svårigheter, som för närvarande vore förknippade med en beräkning av statsverkets inkomster av motorfordonstrafiken — nu beräknat dessa skatttitlar till 55 respektive 115 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket har vid angivna förhållande icke funnit anledning föreslå någon ändring av de i statsverkspropositionen beräknade inkomstbeloppen.

Inkomsttiteln t u l l m e d e l upptogs i statsverkspropositionen till 150 miljoner kronor. Generaltullstyrelsen har nu förordat, att tullmedlen för nästa budgetår upptagas till 160 miljoner kronor. Vid beräkningen har hänsyn tagits dels till att uppbörden under de månader av innevarande budgetår, som förlupit sedan den tidigare beräkningen, blivit större än som förmodats, dels också till att efter hand som omställningen till fredsproduktion fortskred och som följd härav tillgången på varor i åtskilliga av de tidigare krigförande länderna ökades och samtidigt transportmöjligheterna förbättrades, importen även syntes stiga. Huru snabbt en sådan ökning kunde ske vore enligt styrelsen för närvarande svårt att förutsäga. Riksräkenskapsverket, som med hänsyn till importsituationen i dess helhet funnit generaltullstyrelsens beräkning väl försiktig, har för sin del förordat, att i det slutliga riksstatsförslaget tullmedlen beräknas till 170 miljoner kronor.

A l l m ä n o m s ä t t n i n g s s k a t t. Denna inkomsttitel har i statsverkspropositionen beräknats till 360 miljoner kronor. Uppbörden för innevarande budgetår, som tidigare beräknades till 345 miljoner kronor, uppskattas nu till 350 miljoner kronor eller 6 procent högre än uppbörden under budgetåret 1944/45. Då riksräkenskapsverket antagit, att den stegring som framträtt under

innevarande budgetår skall komma att fortsätta även under budgetåret 1946/47, har inkomstiteln i det slutliga riksstatsförslaget föreslagits till 370 miljoner kronor.

Inkomstiteln *accis å silke*, som i statsverkspropositionen beräknades till 4,5 miljoner kronor, har riksräkenskapsverket, sedan generaltullstyrelsen nu uppskattat den motsedda uppbörden till 4,9 miljoner kronor, förordat böra i det slutliga riksstatsförslaget upptagas till 5 miljoner kronor.

Accis å margarin och vissa andra fettvaror. I statsverkspropositionen har denna inkomstitel beräknats till 15 miljoner kronor. Vid meddelande av den till grund härför liggande beräkningen antog livsmedelskommissionen, att en i förhållande till hittillsvarande konsumtion ökad förbrukning av margarin och matolja skulle möjliggöras genom antingen tilldelning av större ransoner eller avveckling av konsumtionsregleringen. Då emellertid utsikterna för vårt land att under det närmaste året erhålla fettråvaror från de fettproducerande områdena icke äro så goda som tidigare antagits, har kommissionen ansett sig nu böra uppskatta inkomsterna å denna titel under budgetåret 1946/47 till i runt tal 9 miljoner kronor. I anslutning härtill har riksräkenskapsverket förordat, att margarinaccisen i det slutliga riksstatsförslaget upptages till 9 miljoner kronor.

S k a t t å k a f f e har i riksstatsförslaget uppförts med 32 miljoner kronor. Vid nu verkställda förnyade beräkningar ha inkomsterna å denna titel beräknats av generaltullstyrelsen till 30 och av livsmedelskommissionen till 32,5 miljoner kronor eller samma belopp som vid tidigare beräkningar. Riksräkenskapsverket har därför ej funnit anledning föreslå någon ändring av det belopp, varmed inkomstiteln uppförts i riksstatsförslaget.

Inkomstiteln *t o b a k s s k a t t* har i riksstatsförslaget upptagits till 300 miljoner kronor. För innevarande budgetår har tobaksmonopolet nu beräknat skatten till 315 miljoner kronor. Under förutsättning bl. a. att den procentuella ökningen av försäljningen under månaderna januari—mars 1946 gentemot försäljningen under motsvarande månader år 1945 i stort sett komme att bestå under nästa budgetår, har tobaksmonopolet uppskattat tobaksskatten för samma budgetår till 320 miljoner kronor. Denna beräkning har riksräkenskapsverket biträtt.

I statsverkspropositionen beräknades *brännvinstillverkningsskatten* till 19 miljoner kronor. I överensstämmelse med förslag av kontrollstyrelsen har riksräkenskapsverket förordat, att i det slutliga riksstatsförslaget inkomstiteln upptages till 20 miljoner kronor.

R u s d r y c k s f ö r s ä l j n i n g s m e d e l. Denna inkomstitel, som är uppdelad på två inkomstposter, avseende partihandelsbolag och detaljhandelsbolag, beräknades i riksstatsförslaget till 20 respektive 25 miljoner kronor. Den förra inkomstposten har av riksräkenskapsverket i enlighet med kontrollstyrelsens förslag ansetts böra i det slutliga riksstatsförslaget upptagas till 22 miljoner kronor. Vad angår den senare inkomstposten har riksräkenskapsverket med godtagande av kontrollstyrelsens beräkning förordat, att den i det slutliga riksstatsförslaget uppföres med 45 miljoner kronor.

Ökningen torde till ett belopp av 17 à 18 miljoner kronor hänföra sig till i samband med uppbördsreformen frigjorda skattereserver.

Omsättnings- och utskänknings skatt å spritdrycker har i statsverkspropositionen upptagits till 300 miljoner kronor. Uppbörderna under innevarande budgetår har beräknats till 320 miljoner kronor. För nästa budgetår har kontrollstyrelsen i en förnyad beräkning föreslagit, att inkomstiteln skulle upptagas till 310 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket har funnit denna beräkning även med hänsyn till väntad nedgång i inköpspriserna väl låg och för sin del förordat, att inkomstiteln upptages i det slutliga riksstatsförslaget till 320 miljoner kronor.

Omsättnings- och utskänknings skatt å vin beräknades i slutet av föregående år av kontrollstyrelsen till 20 miljoner kronor, vilken beräkning i statsverkspropositionen på riksräkenskapsverkets förslag höjdes till 25 miljoner kronor. För löpande budgetår har beräknats en uppbörd av 24 miljoner kronor. Även nu föreslår kontrollstyrelsen, att skatten för nästa budgetår beräknas till 20 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket har ej funnit tillräcklig anledning föreligga att frågå statsverkspropositionens beräkning på denna punkt.

Malt drycksskatten har i riksstatsförslaget upptagits till 40 miljoner kronor och beräknas för innevarande budgetår inflyta med 42 miljoner kronor. Kontrollstyrelsen har uppskattat denna inkomstitel för nästa budgetår till 44 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket har för sin del förordat, att inkomstiteln i det slutliga riksstatsförslaget upptages till 42 miljoner kronor.

Skatt å läskedrycker har i riksstatsförslaget upptagits med 14 miljoner kronor. För innevarande budgetår beräknas inkomsten till samma belopp. Kontrollstyrelsen och riksräkenskapsverket ha nu uppskattat inkomsten å denna titel till 15 miljoner kronor.

Inkomstiteln avgifter för besiktning av motorfordon har av riksräkenskapsverket enligt förslag av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen nu beräknats till 2,5 miljoner kronor mot i statsverkspropositionen upptaget belopp av 1,8 miljoner kronor.

Inkomst av myntning och justering har i riksstatsförslaget upptagits till 5 miljoner kronor, varvid man utgått från att efterfrågan å skiljemynt komme att efter hand sjunka. Mynt- och justeringsverket beräknar inkomsten i fråga för löpande budgetår till 12 miljoner kronor, innebärande viss ytterligare stegring i förhållande till tidigare beräkningar. Med hänsyn härtill har verket nu föreslagit, att inkomstiteln för nästa budgetår i det slutliga riksstatsförslaget upptages till 8 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket har biträtt detta förslag.

Lotterimedel, som i statsverkspropositionen upptagits till 39 miljoner kronor, beräknas nu av lotteribolaget för löpande budgetår till 39,4 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket har förordat, att inkomstiteln uppföres med 40 miljoner kronor.

Beträffande inkomsterna av statens affärsverksfonder har

riksräkenskapsverket i överensstämmelse med förslag från vederbörande verk förordat, att inkomstitlarna för postverket och domänverket, vilka i statsverkspropositionen upptogos med vardera 25 miljoner kronor, i det slutliga riksstatsförslaget upptagas till 29 respektive 20 miljoner kronor. För de övriga affärsverken har någon justering av statsverkspropositionens beräkningar icke av riksräkenskapsverket ansetts erforderlig.

I överensstämmelse med vad pensionsstyrelsen föreslagit har riksräkenskapsverket förordat, att inkomsten av folkpensioneringsfonden, i statsverkspropositionen upptagen till 29 miljoner kronor, sänkes till 28 miljoner kronor.

Riksräkenskapsverkets nya förslag innefattar en höjning av inkomsterna med sammanlagt 103,2 miljoner kronor.

Ändringar å driftbudgetens inkomstsida föranledda av särskilda förslag till riksdagen. I propositionen nr 126 har förordats, att de år 1946 för avverkningarna under år 1945 debiterade skogsvårdsavgifterna, vilka i sin helhet skola uppbäras i samband med kronoupphörden i november 1946, tillföras statsverket under budgetåret 1946/47. Vidare har framhållits, att storleken av de skogsvårdsavgifter, som komma att inflyta under innevarande år, ännu icke är känd och icke kan med någon större säkerhet bedömas förrän i mitten av juni 1946. Skogsvårdsavgifterna ha emellertid antagits kunna inbringa ungefär samma belopp som år 1945 eller 4 miljoner kronor. Vidare har i propositionen nr 142 framlagts förslag om begränsning av avgiftsskyldigheten i samband med student- och realexamina medförande en inkomstminskning under inkomstiteln avgifter vid läroverken m. m. med 217 000 kronor i förhållande till i statsverkspropositionen beräknat belopp. Slutligen bör under rubriken Statens utlåningsfonder upptagas en särskild inkomstitel för lånefonden för bostadsbyggande, om vars inrättande förslag framlagts i propositionen nr 279. Med hänsyn till den eftersläpning för de inflytande ränteintäkterna, som är förbunden med dylik utlåningsrörelse, torde inkomstiteln icke böra upptagas med högre belopp än 1 miljon kronor, ehuru för ändamålet äskats 220 miljoner kronor och lånen skola förräntas efter 3 procent.

Förändringarna på driftbudgetens inkomstsida enligt riksräkenskapsverkets nyss redovisade uppskattningar samt vad här anförts skulle sålunda medföra en sammanlagd inkomstökning i förhållande till riksstatsförslaget av $(103,2 + 4 - 0,2 + 1) = 108$ miljoner kronor.

Läget med avseende å skatterna å inkomst och förmögenhet. Jag torde i detta sammanhang till slut få erinra om vissa med uppbördsreformen sammanhängande förhållanden och dessas betydelse för inkomstberäkningen m. m.

Enligt de av riksdagen år 1945 beslutade övergångsbestämmelserna till uppbördsförordningen den 31 december 1945 (nr 896) skall bl. a. statlig inkomst- och förmögenhetsskatt på grund av 1946 års taxering efterskänkas,

i den mån nämnda skatt enligt äldre bestämmelser skolat erläggas under år 1947. Detta innebär, att de skattskyldiga ha att gälda den del av skatten, som förfaller till betalning vid uppbördsterminen eller uppbördsstämman i november innevarande år.

Genom proposition nr 261 har Kungl. Maj:t för innevarande års riksdag framlagt förslag till sådan ändring av nyssnämnda övergångsbestämmelser, att bl. a. statlig inkomst- och förmögenhetsskatt på grund av 1946 års taxering skall efterskänkas till halva beloppet; den återstående hälften skall erläggas vid uppbördsterminen eller uppbördsstämman i november innevarande år. Den föreslagna ändringen innebär i huvudsak, att skattebefrielse avses skola åtnjutas även beträffande sådana mindre utskyldsbelopp, som enligt bestämmelserna i uppbörsreglementet den 14 december 1917 i sin helhet förfalla till betalning vid uppbördsterminen eller uppbördsstämman i november 1946 och således jämlikt övergångsbestämmelserna till uppbördsförordningen i deras tidigare beslutade lydelse icke efterskänkas.

I fråga om den statliga inkomst- och förmögenhetsskatt, som sålunda skall erläggas på grund av innevarande års taxering, har riksdagen, enligt 20 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt i dess lydelse före 1945 års författningsändring, att bestämma med vilka procenttal av de i 18 § 2 mom. a), b) och c) samma förordning omförmälda grundbeloppen bottensskatt skall utgå.

Från och med ingången av år 1947 skall enligt bestämmelserna i uppbördsförordningen bl. a. statlig inkomst- och förmögenhetsskatt uttagas preliminärt för den inkomst, som uppbäres under berörda år, och den förmögenhet, som då äges. Enligt 20 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt i dess lydelse jämlikt förordningen den 31 december 1945 (nr 898) skall varje år bestämmas med vilka procenttal av de i 18 § 2 mom. a), b) och c) omförmälda grundbeloppen bottensskatt skall ingå i preliminär skatt dels för nästkommande budgetårs förra hälft dels ock för detta budgetårs senare hälft; därvid skall iakttagas att procenttalen för nästkommande budgetårs förra hälft skola vara lika med procenttalen för det löpande budgetårets senare hälft. I fråga om skatt, som påföres på grund av 1946 års taxering, skall dock såsom förut angivits 20 § i dess äldre lydelse fortfarande gälla. Enligt nyssnämnda stadganden har riksdagen sålunda att bestämma med vilka procenttal av ifrågavarande grundbelopp bottensskatt skall ingå i preliminär skatt för senare hälften av budgetåret 1946/47.

Departementschefen.

I det förslag till riksstat för budgetåret 1946/47 som framlades i statsverkspropositionen uppgingo utgifterna å driftbudgeten till 3 258 miljoner kronor och de beräknade inkomsterna till ett en miljon kronor lägre belopp. Enligt förslaget var alltså driftbudgeten praktiskt taget jämnt balanserad. Å driftbudgetens utgiftssida upptogs emellertid preliminärt en balanspost, i det att det föreslogs, att för avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster skulle be-

räknas ett anslag av 75 miljoner kronor, avsett att i den utsträckning som det finansiella läget kunde medgiva bidra till en reglering av de förluster som vore att motse å olika under senare år verkställda investeringar, men som ännu icke vore fullt utredda eller kända till sitt exakta belopp. En definitiv beräkning av anslaget borde anstå i avvaktan på den fullständigare överblick över bl. a. det statsfinansiella läget som borde kunna vinnas under vårens lopp.

Såsom framgår av den föregående redogörelsen ha, genom förslag till riksdagen, vilka delvis redan föranlett beslut av denna, anslag tillkommit å driftbudgetens utgiftssida å sammanlagt 155 miljoner kronor. Huvudparten därav hänför sig till jordbruksregleringarna och utgifter för sociala ändamål varav särskilt märkes anslag till arbetspremier m. m. samt avskrivning å anslaget till de nya tertiärlånen under huvudtiteln Avskrivning av nya kapitalinvesteringar.

De förut refererade beräkningar över inkomstutvecklingen som framlagts av riksräkenskapsverket utmyнна i förslag om uppräknningar av de olika inkomstitlarna å sammanlagt 103,2 miljoner kronor. Härav hänföra sig 20 miljoner kronor till inkomstiteln rusdrycksförsäljningsmedel: detaljhandelsbolag. Inkomstökningen i fråga skulle i huvudsak erhållas genom indragning till statsverket av i detaljhandelsbolagen fonderade skattereserver. Då en sådan indragning icke synes mig lämplig, bör inkomstposten i förhållande till riksräkenskapsverkets beräkning justeras ned med mot dessa reserver svarande belopp, eller i runt tal 18 miljoner kronor. Den möjliga uppräknningen av inkomstitlarna i förhållande till statsverkspropositionen kommer då på basis av verkets kalkyler att uppgå till 85,2 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket har icke berört frågan om omsättningsskattens bibehållande. Jag utgår från att denna i detta sammanhang i enlighet med vad som föreslagits i propositionen nr 222 skall förutsättas utgå jämväl under hela nästa budgetår. Ämbetsverket har icke heller framlagt några nya beräkningar rörande avkastningen av de direkta skatterna. Under hand har emellertid verket meddelat, att den i propositionen nr 261 föreslagna eftergiften i fråga om landstingsmedel kan väntas medföra ett inkomstbortfall av i runt tal 90 miljoner kronor. Med hänsyn till den stora osäkerhet som detta år vidlåder kalkylen av intäkten av inkomst- och förmögenhetsskatten och då det icke är osannolikt, att en eventuell överskattning av denna intäkt kommer att motvägas av större inkomster av krigskonjunkturskatten än som beräknats i statsverkspropositionen, synes mig det nu tillgängliga siffermaterialet icke tillräckligt omfattande för att motivera en ändring av de i statsverkspropositionen förordade beräkningarna av inkomsterna av de direkta skatterna, om dessa beslutas skola utgå enligt där samt i propositionen nr 261 förutsatta grunder. Jag vill för min del tillstyrka, att dessa grunder, som i princip motsvara de för 1945 tillämpade, nu fastställas att gälla för 1946. Med den jämkning av riksräkenskapsverkets nu framlagda uppskattningar som nyss angivits förordar jag sålunda att inkomstberäkningen i statsverkspropositionen justeras i anslutning till dessa. Vidare bör upptagas en ny inkomstitel under benämningen s k o g s v å r d s a v g i f t e r å 4 miljo-

ner kronor. Inkomstiteln avgifter vid läroverken bör därjämte nedräknas med 217 000 kronor och upptagas med 1 658 000 kronor. Under rubriken Statens utlåningsfonder bör slutligen upptagas en ny inkomstitel å 1 000 000 kronor för lånefonden för bostadsbyggande. Jag framlägger i det följande förslag om att de olika inkomstitlarna i riksstaten uppföras i enlighet med vad jag här anfört. Samtidigt därmed föreslår jag, att inkomst- och förmögenhetsskatten för år 1946, till den del nämnda skatt icke enligt övergångsbestämmelserna till uppbördsförordningen skall efterskänkas, skall uttagas efter samma grunder som för år 1945. Då förslag till ändrad utformning av skatteskalorna vid den statliga beskattningen icke hinner föreläggas den nu församlade riksdagen, torde jämväl den statliga inkomst- och förmögenhetsskatt, som skall ingå i den preliminära skatten för senare hälften av nästkommande budgetår, böra utgöras efter nyssnämnda grunder. Av samma skäl torde värnsskatt för ifrågavarande tid böra utgå preliminärt efter i huvudsak de grunder, som gällt vid uttagande av värnsskatt för innevarande budgetår. Någon värnsskatt på grund av 1946 års taxering torde däremot icke böra uttagas. — Förslag om preliminärt uttagande av värnsskatt för senare hälften av budgetåret 1946/47 torde jag få anmäla i annat sammanhang.

I enlighet med vad som anförts skulle merinkomsterna utöver de i riksstaten beräknade uppgå till $(85,2 + 4 - 0,2 + 1 =) 90$ miljoner kronor och utgiftsstegringen till det i det föregående angivna beloppet 155 miljoner kronor. Om nyssnämnda anslag på 75 miljoner kronor för extraordinära avskrivningar skulle anvisas i enlighet med den ursprungliga beräkningen, skulle driftbudgeten i enlighet med det anförda komma att visa ett underskott av $(155 - 90 =) 65$ miljoner kronor. Med de förutsättningar som uppställts för beräkningen av anslaget till extraordinära avskrivningar, bör detta under angivna förhållanden i huvudsak bortfalla. Jag förordar likväl, att anslaget, som med ett mindre belopp regelmässigt brukat anvisas å riksstaterna under senare år, upptages med 10 miljoner kronor. Eljest föreliggande budgetunderskott kommer då att praktiskt taget utjämnas och driftbudgeten att trots inträdda förskjutningar bliva i huvudsak balanserad.

En tablå över inkomster och utgifter å riksstaten för budgetåret 1946/47 utformad i överensstämmelse med vad här förordats, torde såsom *bilaga* få fogas vid protokollet i detta ärende.

I propositionen nr 222 ha framlagts vissa beräkningar rörande finansutvecklingen för de följande fem åren. Därvid har ett försök gjorts att bestämma det ungefärliga utrymme för olika utgifter, som kunde väntas komma att föreligga under dessa år under förutsättning att driftbudgeten bibehölles i huvudsak balanserad. Vid beräkningarna har balans mellan driftbudgetens inkomster och utgifter förutsatts föreligga i utgångsläget. Man har därefter i prognosen rörande den statsfinansiella utvecklingen byggt dels på sannolikheten av en viss under längre tid fortgående allmän inkomstökning, dels bl. a. också på att det i årets statsverksproposition beräknade, särskilda anslaget till extraordinära avskrivningar senare skulle kunna bort-

falla. Den beräkning av inkomsterna, som jag i huvudsaklig anslutning till riksräkenskapsverkets förslag tillstyrker, innebär att man kunnat tillgodoräkna sig en del av den i framtidskalkylerna förutsatta inkomstillväxten för balansering av redan nu inträdda och alltså i utgångsläget för kalkylerna föreliggande utgiftsökningar. På samma sätt innebär reduktionen av det extraordinära avskrivningsanslaget, att man för att balansera sådana utgiftsökningar tillgodogjort sig en utgiftsminskning som enligt de tidigare framlagda planerna skulle bidragit till att kompensera senare motsedda utgiftsstegringar. Den totala utgiftsökningen i förhållande till riksstatsförslaget av 155 miljoner kronor täckes alltså visserligen inom ramen av bibehållen balans, men det sätt på vilket balansen återställts innebär, att utgiftsökningen likväl måste anses i huvudsak kvarstå såsom en försämring av utgångsläget för den fortsatta utvecklingen i jämförelse med vad som förutsatts i propositionen nr 222.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels till Avskrivning av oregerade kapitalmedelsförluster för budgetåret 1946/47 anvisa ett anslag av kronor 10 000 000;

dels besluta, att botten-skatt enligt 18 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt skall — med iakttagande av vad i 20 § andra stycket samma förordning stadgas och under beaktande tillika av vad om efterskänkande av skatt är i övergångsbestämmelserna till uppbördsförordningen stadgat — för år 1946 utgå med 150 procent av grundbeloppet för skattskyldiga, som avses i 18 § 2 mom. a) och c) nämnda förordning, samt med 200 procent av grundbeloppet för skattskyldiga, som avses i samma moment b);

dels besluta, att botten-skatt enligt 18 § förstnämnda förordning skall — med iakttagande av vad i 20 § andra stycket samma förordning stadgas — ingå i preliminär skatt för senare hälften av budgetåret 1946/47 med 150 procent av grundbeloppet för skattskyldiga, som avses i 18 § 2 mom. a) och c) nämnda förordning, samt med 200 procent av grundbeloppet för skattskyldiga, som avses i samma moment b);

*dels ock upptaga inkomsterna å driftbudgeten för budgetåret 1946/47 enligt den vid detta protokoll såsom *Bihang* fogade specifikationen.*

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Rolf Arfwedson.

Specifikation av inkomsterna å driftbudgeten.

A. Egentliga statsinkomster.		Kronor	Kronor
I. Skatter:			
1. Skatt på inkomst, förmögenhet och rörelse:			
a. Inkomst- och förmögenhetsskatt, bevilning	400 000 000		
b. Värnskaft, bevilning	30 000 000		
c. Särskild skatt å förmögenhet, bevilning	20 000 000		
d. Utskiftningsskatt och ersättningskatt, bevilning	1 000 000		
e. Preliminär skatt å inkomst och förmögenhet, m. m., bevilning.	500 000 000		
f. Skogsvårdsavgifter	4 000 000		
g. Krigskonjunkturskatt, bevilning	100 000 000		
h. Bevilningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, bevilning	200 000		
i. Stämpelmedel, bevilning	100 000 000	1 155 200 000	
2. Automobilskaftemedel:			
a. Fordonsskatt, bevilning	60 000 000		
b. Bensinskaft, bevilning	120 000 000	180 000 000	
3. Tullar och acciser:			
a. Tullmedel, bevilning	170 000 000		
b. Allmän omsättningsskaft, bevilning	370 000 000		
c. Varuskaft, bevilning	75 000 000		
d. Trafikskaft, bevilning	28 000 000		
e. Accis å silke, bevilning	5 000 000		
f. Accis å margarin och vissa andra fettvaror, bevilning	9 000 000		
g. Skatt å kaffe, bevilning	32 000 000		
h. Tobaksskaft, bevilning	320 000 000		
i. Brännvinstillverkningskaft, bevilning	20 000 000		
j. Rusdrycksförsäljningsmedel, bevilning:			
α. Partihandelsbolag	22 000 000		
β. Detaljhandelsbolag	27 000 000		
k. Omsättnings- och utskänkningskaft å spritdrycker, bevilning	320 000 000		
l. Omsättnings- och utskänkningskaft å vin, bevilning	25 000 000		
m. Maltdrycksskaft, bevilning	42 000 000		
n. Skatt å läskedrycker, bevilning	15 000 000		
o. Statlig nöjesskaft, bevilning	17 000 000	1 497 000 000	2 832 200 000

II. Uppbörd i statens verksamhet:

	Kronor	Kronor
1. Vattendomstolsavgifter	50 000	
2. Inkomster vid fångvärdan.....	800 000	
3. Inkomster vid statens uppfostringsanstalt å Bona	50 000	
4. Inkomster vid sjökarteverket.....	130 000	
5. Inkomster vid garnisonssjukhusen	1 700 000	
6. Inkomster vid militärapoteket	800 000	
7. Bidrag till riksförsäkringsanstalten och försäkringsrådet	2 180 000	
8. Bidrag till pensionsstyrelsen	42 000	
9. Inkomster vid statens tvångsarbets- och alkoholanstalter.....	280 000	
10. Inkomster vid statens skyddshem	460 000	
11. Inkomster vid statens bakteriologiska laboratorium	1 200 000	
12. Inkomster vid statens rättskemiska laboratorium	30 000	
13. Inkomster vid statens farmaceutiska laboratorium	55 000	
14. Inkomster vid statens sinnessjukhus.....	17 100 000	
15. Inkomster vid statens uppfostringsanstalter för sinnesslöa.....	90 000	
16. Inkomster vid statens anstalt för fallandesjuka	260 000	
17. Inkomster vid statens institut för folkhälsan ..	230 000	
18. Inkomster vid statens geotekniska institut	200 000	
19. Avgifter för besiktning av motorfordon	2 500 000	
20. Avgifter för registrering av motorfordon	1 000 000	
21. Inkomster vid Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	200 000	
22. Bidrag till statens bränslekontrollerande verksamhet	18 000	
23. Inkomster vid länsarkitektorganisationen	850 000	
24. Avgifter för kontroll å handeln med skattefri sprit m. m.....	41 000	
25. Inkomst av myntning och justering.....	8 000 000	
26. Kontrollstämpelmedel	500 000	
27. Bidrag till bank- och fondinspektionen	155 000	
28. Bidrag till sparbanksinspektionen	135 000	
29. Bidrag för tillsyn över sparbankerna	225 000	
30. Inkomster vid tandläkarinstitutet	325 000	
31. Inkomster vid karolinska sjukhuset	5 100 000	
32. Inkomster vid serafimerlasarettet	2 500 000	
33. Avgifter vid läroverken m. m.	1 658 000	
34. Avgifter för granskning av biografbilder	250 000	
35. Inkomster vid lantbruksingenjörsorganisationen	500 000	
36. Inkomster vid statens veterinärmedicinska anstalt	350 000	
37. Inkomster vid statens centrala frökontrollanstalt	650 000	
38. Inkomster vid statens lantbrukskemiska kontrollanstalt	150 000	
39. Inkomster vid rikets allmänna kartverk	110 000	
40. Avgifter för statskontroll å krigsmaterieltillverkningen	15 000	

	Kronor	Kronor
41. Inkomster vid statens provningsanstalt	600 000	
42. Inkomster vid flygtekniska försöksanstalten...	225 000	
43. Fyr- och båkmedel	3 500 000	
44. Lotspenningar	3 000 000	
45. Inkomster vid statens skeppsprovninganstalt..	225 000	
46. Patent- och varumärkes- samt registrerings- avgifter	2 600 000	
47. Avgifter för registrering i förenings- m. fl. register	280 000	
48. Bidrag till försäkringsinspektionen	290 000	
49. Vissa licensavgifter m. m.	200 000	61 809 000
III. Folkpensionsavgifter		66 000 000
IV. Diverse inkomster:		
1. Bötesmedel	4 000 000	
2. Totalisatormedel	5 000 000	
3. Tipsmedel	12 000 000	
4. Lotterimedel	40 000 000	
5. Övriga diverse inkomster	7 000 000	68 000 000
		3 028 009 000
B. Inkomster av statens kapitalfonder.		
I. Statens affärsverksfonder:		
1. Postverket, <i>bevillning</i>	29 000 000	
2. Telegrafverket	45 000 000	
3. Statens järnvägar	40 000 000	
4. Statens vattenfallsverk	45 000 000	
5. Domänverket	20 000 000	179 000 000
II. Riksbanksfonden		10 000 000
III. Statens allmänna fastighetsfond:		
1. Slottsbyggnadernas delfond	1 000	
2. Fångvårdsstyrelsens »	350 000	
3. Utrikesdepartementets »	245 000	
4. Medicinalstyrelsens »	1 765 000	
5. Byggnadsstyrelsens »	8 736 000	
6. Generaltullstyrelsens »	35 000	
7. Uppsala universitets »	165 000	
8. Lunds universitets »	160 000	
9. Karolinska sjukhusets »	320 000	
10. Lotsstyrelsens »	40 000	11 817 000
IV. Försvarets fonder:		
1. Försvarets fastighetsfond:		
a. Arméns delfond	8 000 000	
b. Marinens »	3 625 000	
c. Flygvapnets »	5 700 000	
	17 325 000	
2. Försvarets bostadsanskaffningsfond	400 000	
3. Försvarets fabriksfond	900 000	18 625 000

	Kronor	Kronor
V. Statens utlåningsfonder:		
1. Värnplikslånefonden	100	
2. Statens bostadslånefond	175 000	
3. Lånefonden för tjänstemannasamhället vid Mörby	22 000	
4. Lånefonden för bostadsförsörjning för mindre be- medlade, barnrika familjer	5 900 000	
5. Lånefonden för bostadsbyggande i städer och stadliksnande samhällen	370 000	
6. Lånefonden för främjande av bostadsbyggande på landsbygden	690 000	
7. Lånefonden för bostadsbyggande	1 000 000	
8. Lånefonden för lantarbetarbostäder	2 500	
9. Statens bosättningslånefond	1 550 000	
10. Lånefonden för anskaffning av motorvagnar m. m. åt enskilda järnvägar	21 000	
11. Vattenkraftslånefonden	150 000	
12. Luftfartslånefonden	130 000	
13. Tullverkets båtlånefond	9 000	
14. Statens lånefond för universitetsstudier	2 000	
15. Allmänna studielånefonden	50 000	
16. Lånefonden för inköp av ädla avelsston	100	
17. Lånefonden för inköp av avelshingstar av ar- denerrras	100	
18. Lånefonden för inköp av avelsston av nord- svensk ras	100	
19. Statens kaninavelslånefond	100	
20. Statens fjäderfållånefond	100	
21. Gödselvärdslånefonden	25 000	
22. Statens kalkbrukslånefond	7 000	
23. Statens fruktodlingslånefond	100	
24. Frukt- och potatislagerhusfonden	100	
25. Statens mejerilånefond	35 000	
26. Jordbrukets maskinlånefond	235 000	
27. Spannmålslagerhusfonden	135 000	
28. Spannmålskreditfonden	100	
29. Statens sekundärlånefond för jordbrukare.	660 000	
30. Statens slakterilånefond	5 000	
31. Kraftledningslånefonden	110 000	
32. Elektrifieringslånefonden	2 000	
33. Lånefonden för inköp av gasgeneratorer för mo- tor drift	10 000	
34. Egnahemslånefonden	9 200 000	
35. Jordförmedlingsfonden	100	
36. Arrendelånefonden	100	
37. Arbetarsmåbrukslånefonden	100	
38. Västerbottens och Norrbottens nybygges- och bostadsförbättringslånefond	3 000	
39. Kolonisternas kreaturs- och redskapslånefond..	1 000	
40. Statens avdikningslånefond	1 480 000	
41. Täckdikningslånefonden	160 000	
42. Bevattningslånefonden	3 000	

	Kronor	Kronor
43. Allmänna nyodlingsfonden	1 000	
44. Norrländska nyodlingsfonden	100	
45. Fiskerilånefonden	100 000	
46. Statens fiskredskapslånefond	100	
47. Lånefonden för inköp av gasgeneratorer för fiskebåtar	100	
48. Kommunskogslånefonden	1 000	
49. Virkesmätninglånefonden	100	
50. Skogsväglånefonden	4 000	
51. Kronotorparnas inventarielånefond	100	
52. Hemslöjdslånefonden	10 000	
53. Industrilånefonden	40 000	
54. Statens hantverkslånefond	23 000	
55. Fonden för hantverks- och småindustrikredit..	5 000	
56. Rederilånefonden	100	
57. Statens lånefond för den mindre skeppsfarten..	12 000	
58. Statens sekundärlånefond för rederinäringen...	49 000	
59. Statens lånefond för anskaffande av gasgenera- torer för vissa fartyg	1 000	
60. Lotsverkets båtlånefond	50 000	22 440 300
VI. Fonden för låneunderstöd:		
1. Statskontorets delfond	8 700 000	
2. Egnahemsstyrelsens delfond	640 000	
3. Riksbankens delfond	25 000	
4. Riksgäldskontorets delfond	2 160 000	11 525 000
VII. Fonden för statens aktier:		
1. Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag	5 000 000	
2. Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet	1 595 000	
3. Aktiebolaget Jordbrukarbanken	1 000 000	
4. Övriga aktiebolag	250 000	7 845 000
VIII. Statens pensionsfonder:		
1. Folkpensioneringsfonden	28 000 000	
2. Civila tjänstepensionsfonden	1 170 000	
3. Militära tjänstepensionsfonden	145 000	
4. Allmänna familjepensionsfonden	3 475 000	
5. Pensionsfonden för vissa riksdagens verk	21 000	32 811 000
IX. Diverse kapitalfonder		25 000 000
		319 063 300
Summa		8 347 072 300

2014

Date	Description	Debit	Credit
1/1	Balance		100.00
1/15	Deposit		50.00
2/1	Withdrawal	20.00	
2/15	Deposit		30.00
3/1	Withdrawal	10.00	
3/15	Deposit		40.00
4/1	Withdrawal	15.00	
4/15	Deposit		25.00
5/1	Withdrawal	5.00	
5/15	Deposit		15.00
6/1	Withdrawal	10.00	
6/15	Deposit		35.00
7/1	Withdrawal	8.00	
7/15	Deposit		20.00
8/1	Withdrawal	12.00	
8/15	Deposit		18.00
9/1	Withdrawal	7.00	
9/15	Deposit		22.00
10/1	Withdrawal	9.00	
10/15	Deposit		17.00
11/1	Withdrawal	6.00	
11/15	Deposit		24.00
12/1	Withdrawal	11.00	
12/15	Deposit		19.00
12/31	Balance		100.00

Total

100.00

Driftbudgeten för

Inkomster.

	Statsverks- propositionen Milj. kr.	Senare ändringar Milj. kr.	Summa Milj. kr.
A. Egentliga statsinkomster:			
I. Skatter	2 745·7	+ 86·5	2 832·2
II. Uppbörd i statens verksamhet.....	58·3	+ 3·5	61·8
III. Folkpensionsavgifter	66·0	—	66·0
IV. Diverse inkomster	67·0	+ 1·0	68·0
Säger	2 937·0	+ 91·0	3 028·0
B. Inkomster av statens kapitalfonder:			
I. Statens affärsverksfonder	180·0	— 1·0	179·0
II. Riksbanksfonden	10·0	—	10·0
III. Statens allmänna fastighetsfond	11·8	—	11·8
IV. Försvarets fonder	18·6	—	18·6
V. Statens utlåningsfonder.....	21·4	+ 1·0	22·4
VI. Fonden för låneunderstöd	11·5	—	11·5
VII. Fonden för statens aktier.....	7·9	—	7·9
VIII. Statens pensionsfonder	33·8	— 1·0	32·8
IX. Diverse kapitalfonder	25·0	—	25·0
Säger	320·0	— 1·0	319·0
Säger för inkomster å driftbudgeten	3 257·0	+ 90·0	3 347·0
<i>Beräknat underskott å statsregleringen att av- föras å statens budgetutjämningsfond</i>	1·0		0·7
Summa	3 258·0		3 347·7

*Bilaga.***budgetåret 1946/47.****Utgifter.**

	Statsverks- propositionen Milj. kr.	Senare ändringar Milj. kr.	Summa Milj. kr.
A. Egentliga statsutgifter:			
I. Kungl. hov- och slottsstaterna	2·4	—	2·4
II. Justitiedepartementet	28·4	+ 0·7	29·1
III. Utrikesdepartementet	13·4	+ 0·1	13·5
IV. Försvarsdepartementet	899·6	— 1·1	898·5
V. Socialdepartementet	680·8	+ 35·1	715·9
VI. Kommunikationsdepartementet.....	222·8	+ 2·0	224·8
VII. Finansdepartementet	70·0	+ 2·6	72·6
VIII. Ecklesiastikdepartementet	371·7	+ 10·3	382·0
IX. Jordbruksdepartementet	308·3	+ 38·4	346·7
X. Handelsdepartementet	37·2	+ 0·1	37·3
XI. Folkhushållningsdepartementet.....	26·8	+ 4·8	31·6
XII. Pensionsväsendet	104·6	+ 3·3	107·9
XIII. Oförutsedda utgifter	1·0	—	1·0
XIV. Riksdagen och dess verk m. m.	8·9	—	8·9
Säger	2 775·9	+ 96·3	2 872·2
B. Utgifter för statens kapitalfonder:			
I. Luftfartsfonden	3·0	—	3·0
II. Riksgäldsfonden.....	305·0	+ 6·0	311·0
III. Avskrivning av nya kapitalinvesteringar	97·3	+ 40·3	137·6
IV. Avskrivning av oreglerade kapitalme- delsförluster	76·8	— 52·9	23·9
Säger	482·1	— 6·6	475·5
Summa utgifter å driftbudgeten	3 258·0	+ 89·7	3 347·7